

קונטרס

טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

נח

מכון
טעם
זקנים
שיחותיו של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

שיעורים וצמצומים לאלקותו יתברך

שכל תחתון ושכל עליון

שבע שבתות תמימות תהיינה

תשובה למעלה מן הזמן

כי קרוב אליך הדבר מאד

כל המוסיף גורע

קונטרס כ"ח מתורגם מקונטרס ל"ז באידיש

ניתן להאזין לכל השיחות שי"ל על ידינו:
בקו 'מערכת ברסלב'
ארה"ק: 02.560.7387
ארה"ב: 646.585.2985
ענגלאנד: 0330.390.0487
בעלגיע: 03.808.1775

לשמיעת השיעור המצו"ב יש להקיש:
2.1.2.1.1# ואח"כ #94

הערות והארות מתקבלות
בחפץ לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס

מאנסי ארה"ב

1-845-200-0443

(ארה"ק: 072-257-3456)

כל הזכויות שמורות

לקבלת הקונטרס וכן
ההקלטה (mp3) של השיעור,
יש לפנות דרך האימייל:
Rlyb148@Gmail.Com

לתרומות והפצה בלבד ניתן
0548.432.460 לחייג לטל:
או לפנות דרך האימייל:
BN5710048@gmail.com

פרשת שמיני תשל"ד

שיעור המיוסד על תורה ל' בליקוטי מוהר"ן

(טייפ מס' #28)

שיעורים וצמצומים לאלוקותו יתברך

(מהמשך השיחה נראה שמדבר ע"פ המובא בליקוטי הלכות הלכות נזיקין ד – הלכה המיוסדת על תורה ל' שבליקוטי מוהר"ן קמא.)

- - - "כמה עלמין אתהפיכו בגינייהו"^א כדי ששני יהודים יפגשו זה עם זה, העולמות מתהפכים כדי להפגיש בין שני אנשים, אך עד שכבר נפגשים, הולכים ומנצלים את זמנם לדברים בטלים, הכוונה האמתית נמחצה לגמרי, המטרה לה כיוונו בשמים לא הושגה כלל וכלל!

הרי מדוע סובב הקדוש ברוך הוא סיבות ששני אנשים אלו יפגשו? רק כדי שידברו דיבורים מהתכלית!^ב

^א עפ"י מליצת לשון ליקוטי תפלות חלק שני תפלה ל"ג.

^ב כנראה שהכוונה עפ"י הליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' המובא להלן בהמשך השיחה, וז"ל שם באות י"א וי"ב: "...וזאת הנקדה טובה שיש בכל אהד היא פחינת צנור וכלי שהצדיק ממשיך על ידו השגות אלקות..."

- בשונה מבהמה, בתוכנו שוכנת 'נשמה טהורה', וכמו שאנו אומרים בתפילה: "ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל – לבד הנשמה הטהורה". ממילא, בכל דרכיו מתנהג האדם אחרת; הוא מדבר אחרת; הוא ישן אחרת; הוא חושב אחרת; הוא אוכל אחרת, הכל אחרת! הרי בקרבנו שוכנת 'נשמה טהורה'^ג!

- - - הגמרא אומרת: "כל האומר אין לו אלא תורה – אפילו תורה אין לו". האדם יכול להיות למדן - ורשע גמור, שהרי 'אין לו אלא תורה'! התורה היא הרי התבלין כנגד היצר הרע; "בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדו!"^א, לתורה יש כזה כח ש"המאור שבה מחזיר למוטב"^ב. זה מה שרבי נתן אומר^ג: שבתורה הק' מונחת 'חכמתו יתברך', הקדוש ברוך הוא נמצא בתורה הקדושה!

על ידי קבוצת תלמידיו יחד לדברים שפקדשה, וכל אחד מתעורר לה' יתברך כפי הנקדה טובה שהאיר בו הצדיק, וכל אחד מספר מה ששמע וראה ממנו, ועל ידי זה יכולין להחיות את כל העולם כולו'.^א כנראה שהכוונה עפ"י ש"כ בליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' שם אות ז': "...שכל השכליים והצמצומים, כל זמן שאין מניפין אותם לה' יתברך, הם כלם רק בחינת בהמיות ממש, בחינת העדר הדעת, ועקר תקונם על ידי ההנפה שמניפין ומרימין אותם לה' יתברך, להשיג אותו יתברך על ידם'.

^א ע"י יבמות דף ק"ט ע"ב.

^ב ע"י קידושין דף ל' ע"ב.

^ג ע"י מדרש רבה איכה, הקדמה פ"ב.

^א ע"י בליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' שם אות ב': "...וזוה עקר כלל כל התורה וכלל כל הפונות של כל המצות הקדושים, פי כלם הם שעורים וצמצומים לאלקותו יתברך, שעל ידי אלו המצות אנו זוכין להמשיך השכליים והצמצומים הקדושים, שעל ידם נזכה להשגות אלקות לדעת ולהפיר אותו יתברך'.

וכשאדם בא ואומר 'אין לי אלא תורה' – דבריו הם אפיקורסות ממש! ולכן
'אפילו תורה אין לו'!

הזהר הקדוש מכנה את העולם הזה 'עלמא דשיקרא'^ח, ואת העולם הבא
'עלמא דקשוט'^ט.

העולם הזה כשלעצמו – כשמפרידים את העולם הזה מהקדוש ברוך הוא,
הרי הוא 'עלמא דשיקרא', וכל מה שרק לא אעשה - הכל 'מזויף'! לעומת זאת,
העולם הבא הוא 'עלמא דקשוט'! אלא שככלות הכל אנחנו חיים הרי בעולם
הזה, ואשר על כן עלינו לקשר עצמנו לעולם הבא'!

כלומר, כפי שהרבי מסביר כאן את ענין 'הצמצום'^א, הבה נתבונן מה מונח
בפנימיות הצמצום, אם בפנימיות הצמצום מונח הכל, נמצא שיש לי הכל!

אולם אם אני חפץ להנות מהדבר בפני עצמו, הרי אני מפריד את העולם הזה
מהעולם הבא, ואין לדבר כל ערך! "ומותר האדם מן הבהמה אין!".

אכן משום כך, הורה לנו הרבי ליישב דעתנו לפני השם יתברך! על ידי יישוב
הדעת, האדם מקשר עצמו לעלמא דאתי, הוא אינו מפריד עצמו מעלמא דאתי!

^ח עי' תיקוני זוהר תיקון ס"ג.

^ט עי' זוה"ק פרשת וישב דף קצ"ב ע"ב.

^א עי' בליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' שם אות ב: 'צריף' כל אדם להאמין באמונה שלמה שכל מה שעובר עליו
בכל יום ובכל עת ובכל שעה, מיום הולדו עד יום מותו, הפל הוא רק סבוכים מאתו? תפירה פדי שינפה
להשגות אלקות, לדעת ולהפיר אותו? תפירה'.

^א ליקוטי מוהר"ן תו' ל' אות ג' באמצע: '...ונכל מצוה ומצוה יש לה אותיות ותבות וענינים, שהם שעורים
וגבולים שמצמצם בהן חקמתו ותפירה שמו, שזה בחינת התלבשות השכל העליון בשכל התחתון, שעל-
דייזה זוכין להשגות אלקות'.

וממילא – אומר הרבי בתורה נ"ד^ב – על ידי זה נשלמים שמות 'הוי"ה אלקי'. שני השמות, 'שם הוי"ה' ו'שם אלקים', מרמזים על 'עולם הזה' ועל 'עולם הבא'.

בזהר הקדוש מובא בזה הלשון^ג: "סליקו דמחשבתא דעלמא דאתי", 'כח המחשבה' מרמז על עלמא דאתי, ועל ידו נשלמים שני השמות 'הוי"ה אלקי'. שם 'הוי"ה' לבד אין לו שלימות, והשם 'אלקי' מרמז הרי על ספירת ה'מלכות' – 'עולם הזה'. כלומר, אדם שמכניס בדעתו זכרון עלמא דאתי: "אמנם אני נמצא בעולם הזה אך מחשבתי דבוקה ומקושרת לעולם הבא", על ידי זה נשלמים שני השמות 'הוי"ה אלקים'!

שכל תחתון ושכל עליון

(ממשיך בלימוד מתוך הספר הק' ליקוטי מוהר"ן תורה ל' אות ג) וְזֶה בְּחִינַת "וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּלִבַּת אֵשׁ", שְׁהֵשֵׁם יְתָבְרוּךְ רָצָה לְהִלְבִּישׁ לוֹ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוֹת, וְהִלְבִּישׁ לוֹ בְּבְחִינַת בַּת עַיִן הַנִּלְל. אברהם אבינו ראה את הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא רצה להלביש לאברהם את ה'השגות אלקות', ולכן הלביש אותם ב'בת עין'^ד.

^ב עי' שם אות א': 'צריכין לשמר מאד את הזכרון, שלא יפול לשכחה, בחינת מיתת הלב. ועקר הזכרון הוא לזכור תמיד בעלמא דאתי, שלא יהיה בדעתו ח'ו, שאין עולם אלא אחד. ועל ידי מה שמדבק מחשבתו בעלמא דאתי, על ידי זה נעשה יחוד ה' אלקי'.

^ג שם בהמשך: '...וכן מבאר בסבא משפטים דף צ'ח על פסוק זה – ה' אלקי, דא שרוּתא דמהמנוּתא, סליקו דמחשבה דעלמא דאתי'.

^ד רצה לומר עפ"י המבואר שם לפני זה: "...וְזֶה בְּחִינַת בַּת הַיְתָה לוֹ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ וּבְכַל שְׁמָה', 'בת', זֶה בְּחִינַת בַּת עַיִן, דְּהִינּוּ הַשָּׁחַר שְׂבָעִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׁחָרוֹת הַנִּלְל, שֶׁהוּא מְצַמְצָם וּמְגַבִּיל וְכוּלָל

ב'בת עין' כבר יש 'כח הבחירה', ב'בית עין' עלי לעמול ולהתייגע, שם עליי להתייגע בעצמי, ושם ב'בת עין' – שם מלובש ה'וירא אליו ה'.

"בת הייתה לו לאברהם" טו. בגלל שלאברהם היה 'בת' כזו הוא זכה שהקדוש ברוך הוא נראה אליו! וכך גם היה אצל משה רבינו, בגלל ה'בת אש' שהיה לו, הוא זכה שהקדוש ברוך הוא נראה אליו!

הוא הדבר אצל הנביאים, מדוע מדבר הקדוש ברוך עם הנביא? מדוע מתגלה הקב"ה לנביא? בגלל שיש לו ענין זה של 'בת עין'! יש בו את העניין של 'שכל תחתון'! ושם בשכל התחתון נהיה "נאווה שבשכל העליון" טז.

אפילו בין הנביאים עצמם היו חילוקים, כך אומרים חז"ל¹⁰; 'משה' היה 'ראש' לכל הנביאים, נבואתו הייתה ב'אספקלריא המאירה'!

אך גם לכל נביאי ישראל היה איזה בחינה מזה, שהרי הקדוש ברוך הוא התגלה אליהם ודיבר עמם! כל דברי הנבואה; 'ישעי' הנביא, 'ירמי' הנביא, כולם היו דיבורי ה', "כה אמר ה'!".

מדוע זכו לכך? בגלל שהיה להם ענין זה של 'בת עין'! הם ראו מה מונח בפנימיות כל דבר – הם לא הסתכלו רק על חיצוניות הצמצום!

וְזֶה בְּחִינַת בֵּית תְּחִלָּה – סִימָן יָפֶה לְבָנִים. 'בת'; כשזוכים למידה זו של 'בת עין', 'בית תְּחִלָּה', זֶה בְּחִינַת הַשְּׂכָל הַתְּחִתּוֹן, שֶׁהוּא תְּחִלָּה וְהַקְּדָמָה לַשְּׂכָל הָעֲלִיּוֹן. לבוא לזה, זה רק על ידי הרבה 'ישוב הדעת', על ידי ריבוי שיחות

בְּעֶצְמוֹ כָּל הַדְּבָרִים הַגְּדוֹלִים הָעוֹמְדִים לְנֶגְדוֹ... כְּמוֹ כֵּן זֶה הַשְּׂכָל הַתְּחִתּוֹן מְצַמְצֵם וּמְגַבִּיל הַשְּׂכָל הַגְּדוֹל הָעֲלִיּוֹן וְנִכְלָל בְּתוֹכוֹ, וְעַל־יְדֵי זֶה רוֹאִין וּמְבִינִים וּמְשִׁיגִים אֶת הַשְּׂכָל הָעֲלִיּוֹן הַגְּדוֹל כִּנְל'.

¹⁰ עי' שם בליקוטי מוהר"ן לעיל, (הועתק באות הקודמת).

¹¹ עפ"י הלשון בליקוטי מוהר"ן שם לעיל.

¹² עי' יבמות דף מ"ט ע"ב.

ודיבורים להשם יתברך, להחדיר זאת אל הגוף פנימה עד שיבין שכל אלו הצמצומים, בפנימיותם נמצא "נאוה ויופי של השכל העליון – השגות אלקותי".

וכדי לזכות ולבוא למידה זו של 'בת תחילה', צריך להרבות בדיבורים להשם יתברך, לציית לרבי, ולקיים את עצותיו של הרבי!

וְזֶה בְּחִינַת: 'סִימָן יָפֵה לְבָנִים', 'בָּנִים', זֶה בְּחִינַת הַשֶּׁקֶל הָעֲלִיּוֹן. כְּמֵאֵמֶר חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנוֹם לְבָרְכָה "הִבְיָאֵי בְּנֵי מֶרְחוֹק וּבְנוֹתֵי מְקַצָּה הָאָרֶץ", 'הִבְיָאֵי בְּנֵי – אֱלוֹ גְּלִיּוֹת שְׂבָבָבֶל שְׂדֵעָתָן מִיִּשְׁבֵּת כְּבָנִים'. 'בְּנוֹתֵי – אֱלוֹ גְּלִיּוֹת שְׂבָשָׂאֵר אֲרָצוֹת שְׂדֵעָתָן אֵינָן מִיִּשְׁבֵּת כְּבָנוֹת'. נמצא שכל מחשבותיו של האדם, כולם הם בבחינת 'בת', דעה שאינה מיושבת!

אך כשהקדוש ברוך הוא עוזר, והאדם שומר היטב את מוחו, וחושב רק מחשבות טובות - זה נקרא 'בנים', זוהי 'דעה מיושבת'!

אלא מאי? כשענין ה'בת' שיש בי זה רק ה'תחילה', הרי זה 'סימן יפה לבנים'. רק 'בת' לבד זה אכן צמצום, 'שכל תחתון'. אולם אחרי שזוכים לבחינה זו של 'בת' – ממילא מבינים שכל הצמצומים, כולם הם רק 'הקדמות' ו'סיבובים' לשכל העליון!^ט

נִמְצָא שְׂבָנִים הֵם בְּחִינַת דְּעַת מִיִּשְׁבֵּת, בְּחִינַת שֶׁקֶל עֲלִיּוֹן וְגִדּוֹל הַנִּל. שְׂמֵשִׁיגִין עַל יְדֵי הַהִקְדָּמוֹת, בְּחִינַת שֶׁקֶל הַתַּחְתּוֹן כַּנִּל.

^ח עפ"י הלשון בליקוטי מוהר"ן שם לעיל: "השקל התחתון הוא בחינת שחרות, שמצמצם בו נאוה ויופי שפשקל העליון".

^ט עפ"י הלשון בליקוטי מוהר"ן שם לעיל, ריש אות ג': "השקל העליון שהוא השגות אלקות, הוא מתלבש בהשקל התחתון. וזה בחינת שצרא בעגולא, בחינת סבובים, דהינו ההקדמות המסבבין עד שפאים אל המקוץ".

הצדיקים זכו לכל המדרגות, אולם כל מה שהיה להם – יש גם לנו! את אותם תפילין, אותם מצוות התורה, פסח, כזית מצה, יש לנו הכל! אלא שבשונה מאתנו, לצדיקים היה את ה'בת תחילה', הם ידעו שכל אלו הם רק הקדמות, כל אלו רק ה'תחילה', הם תמיד התבוננו וחיפשו מה מונח בפנימיות כל מצווה!

שבע שבתות תמימות תהיינה

רבי נתן אמר פעם: "אויף פסח וועט זיין, וואו נעמט מען פסח אליין" – על הוצאות חג הפסח יהיה, אך כיצד זוכים לקדושת חג הפסח עצמו!
דברי רבי נתן נאמרו אפילו על מצוות התורה: כיצד זוכים ל'פסח בעצמו', ל'אורות הקדושות' שמונחים בפנימיות הפסח^כ!

אכן בכתבי האריז"ל מובא^{כא}, שבפסח, בליל הסדר, יורד אור גדול, כזה מין אור מאיר בליל הסדר, א געוואלד! אור נפלא שיורד ב'איתערותא דלעילא'!

^כ עי' בליקוטי הלכות הל' נזיקין ד' הנ"ל אות ב' וד': "...וזה בחינת פסח, שאז התחלת התקרות ישראל לאביהם שבשמים, על ידי משה רבנו שהוציאנו אז ממצרים, וגלה לנו השגת אלקותו בדרךכים נפלאים באותות ובמופתים נוראים, ובשכליים גדולים ועצומים... וזה עקר כלל כל התורה וכלל כל הפונות של כל המצוות הקדושים, כי כלם הם שעורים וצמצומים לאלקותו ותפירה... ועל כן חמץ בפסח במשהו, כי איתא שחמץ הוא בחינת מחין דקטנות שמשם אחיזת הסטרא אחרא, ומצה היא מחין דגדלות, שעל ידם משיגין אלקותו ותפירה'.

^{כא} עי' פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א. ועי' ליקוטי הלכות הל' שילוח הקן ה' אות ט"ו: "בפסח, אז הוא התחלת התקרות ישראל לאביהם שבשמים, כי אז הוא יציאת מצרים שיוצאין ממ'ט שערי טמאה ונכנסין במ'ט שערי קדשה, ומבאר בפונות ומוכא בדברינו שפיום ראשון של פסח נמשכין כל המחין ואז הוא התקרות גדול מאד, ואחר כה פיום שני ראשון לספירה אז מסתלקין המחין ומתחילין לקבלם בהדרגה פסדר, וכבר מבאר בשם הפעל שם טוב ז' ל על זה שהוא בחינת והוא ינהגנו על מות, כמו שמוליכין את התינוק ומלמדין אותו לילה שבתחלה מוליכין אותו פיזים ואחר כה פתאם מסלקין היזים ממנו כדי שילה מעצמו'.

זהו האור אותו הראה הקדוש ברוך הוא לישראל בליל יציאתם ממצרים, אור גדול, אור נפלא מאד!

למחרת, נטלו מהם את האור ותחתיו קיבלו ישראל מצוות 'ספירת העומר'. ספירה הוא ענין של 'חיפוש'. הרי מהי הספירה? אני מחפש! כשמראים לי דבר מסוים ותכף מסתירים אותו ממני, זוהי פעולה שגורמת לי לחפש!

אלו הארבעים ותשע ימים שאנו סופרים, מ"ט ימי הספירה, ניתנו לנו על מנת שנחפש אחרי אותו אור שהאיר עלינו בפסח בליל הסדר.

יום אחד כבר חלף ועדיין לא מצאתי את האור! ... מספר ימים כבר חלפו ועדיין לא מצאתי את האור! ... ובבוא חג השבועות, או אז מאיר שוב האור של פסח! האור שהאיר עלינו בליל הסדר שב ומאיר בנו!

על ידי הספירה, על ידי החיפוש במשך ארבעים ותשע ימים – זוכים לאור של שבועות! אלא מאי? בפסח האיר עלינו האור על ידי אתערותא דלעילא, מתנה משמים. ובשבועות, אנו זוכים לקבל את האור על ידי היגיעה, על ידי שיגענו ועמלנו לקבלו! בגלל שחיפשתי במשך ארבעים ותשע ימים - אני זוכה כעת לקבל את האור שמאיר בפסח בליל הסדר!

כן נוהג הדבר: כפי הספירה, כפי החיפוש בימים אלו – כך זוכים לקבלת התורה! כל אחד מקבל כפי מה שחיפש!

בגשמיות, אחד שאיבד דבר ומחפש אחריו, כשהוא מוצא את אבדתו, הוא מוצא את אותו חפץ שאיבד! אולם ברוחניות לא שייך לומר זאת, אלא כל אחד

כפי מה שמרבה לחפש – כך הוא מוצא יותר, כפי מה שינצל את הימים הללו לחיפוש^{כב}!

עוד מובא בכתבי האריז"ל^{כג}, ש'פסח' ו'שבועות' הם היום טוב הראשון של חג והיום טוב האחרון של חג, וביניהם יש את 'ימי הספירה' שהם ימי 'חול המועד'! כל ימי הספירה הם רק 'חול המועד', כמין 'חול המועד' בין הימים הראשונים והאחרונים של חג!

וממילא, מכיוון שימי חול המועד מותרים רק במלאכה שהיא לצורך 'דבר האבד', הרי שצריך למעט בימים אלו במלאכה בדיוק כמו בימי 'חול המועד', שהרי לא כל המלאכות מותרות להעשות בחול המועד! זוהי התעוררות עצומה לתשובה – ימי הספירה, אלו הם ימי תשובה, ימי תשובה^{כד}!

רבי נתן מביא את דברי הזהר הקדוש^{כה} המדמה את ימי הספירה לז' נקיים. אנחנו גם צריכים ז' נקיים, אשה צריכה לספור ז' נקיים, וגם אנחנו צריכים לספור ז' נקיים!

^{כב} עי' ליקוטי הלכות הל' גביית חוב מהיתומים ג' אות י"ז: "שָׁזְהוּ בְּחִינַת סְפִירָה, שָׁאֵף עַל פִּי שֶׁבְּכָל יוֹם וַיּוֹם שְׂסוּפְרִין וּמוֹנִין עֲדִין אִין זֹכִין לְצֵאת לְגַמְרֵי מִשְׁמָאָה לְטַהֲרָה וּלְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, אֵף עַל פִּי כֵן בְּסוּף הַסְפִירָה זֹכִין לְשְׂבֻעוֹת לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה עַל יְדֵי הַכַּח וְהַזְכוּת שֶׁסָּפְרוּ אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה יוֹם, כִּי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִיָּמֵי הַסְפִירָה מְקַבְּלִין מִחַ וְדַעַת עַד שֶׁנִּשְׁלַם הַדַּעַת בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁים וּמְקַבְּלִין אֶת הַתּוֹרָה... וְאִז יִרְאֶה שֶׁאִין שׁוֹם תְּנוּעָה נְאֻכְדַת ח'ו, וְעַל יְדֵי כָּל תְּנוּעָה וּבִקְשָׁה שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ אֶת כְּבוֹדוֹ וְתִפְרָה זָכָה לַעֲשׂוֹת אֵיזָה תְּקוּן, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲלוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, שָׁזְהוּ סוּד סְפִירָה וּקְבֵלַת הַתּוֹרָה וְכַנ' ל'."

^{כג} עי' ספר שפת אמת על התורה פרשת אמור ד"ה במדרש יום ליום יביע אומר, ועוד.

^{כד} עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא תו' ע"ג (ובקיצור ליקוטי מוהר"ן שם).

^{כה} עי' זוה"ק פרשת אמור דף צ"ז ע"ב, מובא הרבה בליקוטי הלכות.

כיצד מתפרש אצלנו הענין של ז' נקיים? בכך שנשגיח על קדושת עייננו, בכך שנשמור על קדושת מחשבותינו, שנשמור על קדושת דיבורינו, זוהי מצוות ספירת ז' נקיים שלנו!

סוף כל סוף אנחנו הרי טובלים במקווה מדי יום, אולם כיצד נספור גם אנחנו ז' נקיים? בכך שנדאג לנקות את גופנו, שיהיו לנו שבעה שבועות נקיים. או אז כשמגיע חג השבועות – אזי אנחנו מתחתנים עם התורה הקדושה!

זֶהוּ בֵּית תְּחִלָּה, שְׁהוּא הַשֵּׁכֶל הַתְּחִתּוֹן. 'סִימָן יָפָה לְבָנִים', שְׁעַל יָדוֹ מְשִׁיגִין הַשֵּׁכֶל הָעֲלִיּוֹן שְׁהוּא בְּחִינַת בָּנִים כַּנִּל. וְזֶהוּ 'סִימָן יָפָה', שְׁבוּ מִסְמָן וּמִגָּבֵל הַשֵּׁכֶל הָעֲלִיּוֹן, בְּבְחִינַת 'שִׁיעוּרָא דְאַתְוֹן דְּאוּרִיָּתָא', בְּחִינַת 'שְׁחוּרָה אָנִי וְנֶאֱוָה כַּנִּל'.

תשובה למעלה מן הזמן

אצל הרבי היה מנהג לערוך 'וידוי דברים בערב ראש השנה, החסידים היו נכנסים לרבי לערוך לפניו 'וידוי דברים'!^כ

שמעתי מרבי אברהם בן רבי נחמן, שבשעה שנכנסו לחדרו של הרבי לוידוי דברים, עמד הרבי כשפניו מופנות לצד הקיר, הרבי לא רצה להביט בפני המתוודה; בכדי שהמתוודה לא יתבייש, עמד הרבי כשפניו מופנות לצד הקיר, וכל מי שנכנס אמר וידוי דברים ויצא מהחדר. כשהרבי סימן בידו, זה שנכח

---

^כ עי' כוכבי אור - אנשי מוהר"ן אות כ"ד, אבני"ה ברזל - שיחות וסיפורים מרביז"ל אות ס"א, ועי' ליקו"מ תו' ד' ענין "וידוי דברים לפני התלמיד חכם".

בחדר יצא מן החדר. החסידים שנכנסו להתוודות לפני הרבי לא ידעו הרי מתי עליהם לצאת, ולכן סימן הרבי בידיו^כ.

רבי אברהם בן רבי נחמן ערך חישוב: בערב ראש השנה היו אצל הרבי כמה מאות איש, קרוב לשש מאות איש, ציבור גדול^כ.

וכמה ארוך הוא ערב ראש השנה? ! ערב ראש השנה הוא לא יום ארוך מאד, הוא חל הרי בסוף עונת הקיץ, וביום זה אף היו תפילות, בערב ראש השנה היו אצלנו 'תפילות'^כ, מה עוד שעמדו להתפלל תפילת מנחה זמן רב לפני השקיעה, אז כמה זמן כבר נשאר ביום הזה, חמש שעות? ! שש שעות? ! הרי בחמש שש שעות יש בשה"כ קרוב לשלש מאות דקות, והיו כמעט שש מאות איש שבאו להתוודות לפני הרבי, הרי שלכל אחד נותרה אולי 'חצי דקה' כדי להתוודות, כל אחד היה מחויב להיכנס לרבי.

נשאלת השאלה: כיצד הספיק זמן מועט כל כך? ! אפילו אם נאמר שנתנו לכל אחד 'דקה שלימה', הרי דקה אחת לא מספיקה כלל? כיצד אם כן הספיק זמן מועט כל כך להתוודות לפני הרבי?

הסביר זאת רבי אברהם בן רבי נחמן ואמר: באותו רגע שהאדם נכנס לרבי, נמשך עליו זכרון, הוא נזכר בכל, ובדיבור אחד שדיבר כבר היה כלול הכל! אתה מבין? כל מעשיו נכללו בדיבור אחד! שברון לב על כל עוונותיו! על כל עוונותיו! וממילא הספיק אפילו זמן כל כך מועט.

^כ עי' קונטרס "טעם זקנים" כ"ד - פרשת בא תשל"ד, ושיש"ק ח"ג אות צ"ה.

^{כח} (עי' במכתב רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל הנדפס בס' ביאור הליקוטים סי' קנ"ה, לגבי הר"ה האחרון).

^{כט} עי' חיי מוהר"ן אות ש"ה: "שְׁמַעְתִּי שְׁפַעַם אַחַת עָמַד בְּעָרְבֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה אַחַר הַסְּלִיחוֹת וְאָמַר, אֲנָשִׁים אַחֲרֵיהֶם הָיוּ מְרַצִּים שְׂיִהְיֶה לָהֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹ עָרְבֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה שְׂיִהְיֶה לָכֶם. וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן, אֲנִידַעֲרַע וְנִאֲלָטֶן זֵיף גִּיּוֹיִנְטֶשֶׁן אַזוֹי אֶרֶאשׁ הַשָּׁנָה וְכוּ'".

הוא הדבר בפרטיות. כל יהודי מחויב לזכור תמיד שהוא הכעיס את הקדוש ברוך הוא. והרי הוא הכעיס את בוראו אין ספור פעמים, וכיצד יצליח לזכור פעמים רבות כל כך?

התירוץ הוא: שכשהקדוש ברוך הוא עוזר לאדם והוא זוכה לזכרון – בזכרון הזה הוא זוכר הכל! ב'שברון לב' וב'זכרון' שנמשכו עליו – נמצא הכל!

זהו רעיון נפלא, למדים מכאן עד כמה גדולה מעלת הרצון! אמנם צריך להוציא בפיו 'דיבורים' ממש, אולם אף על פי כן... אדם שמשיח לבו לפני השי"ת, יכול להספיק בשעה אחת לדבר דיבורים רבים, אולם כשיש לו דקה אחת בלבד כדי לערוך וידוי דברים, כאשר לפי החשבון היה זה פחות מדקה, כמה כבר יכול האדם להתוודות בזמן מועט כל כך?

הסביר רבי אברהם בן רבי נחמן, שמאחר ועל האדם נמשך זכרון - הזכרון הזה יחד עם המרירות על עונותיו, נחשב כאילו התוודה על כל מעשיו! הרבי כבר הרגיש במרירותו של הנכנס!

יכולים אנו לתאר לעצמנו איזו מרירות הייתה לו לאדם שנכנס לרביל, להיכנס לרבי ולספר הכל... (ר' נחמן בורשטיין: פחד גדול נפל על הנכנסים) גיוואלד, פחד נורא!

אל הרבי נכנסו להתוודות גם תלמידיו הגדולים שהיו דבוקים ב'עולמות העליונים'; 'רבי יודל' התוודה לפני הרבי; 'רבי יצחק חתן המגיד מטירהאויצע'; 'רבי שמואל אייזיק' התוודה לפני הרבי; ואפילו 'רבי נתן'! כל

^ל עי' ליקוטי הלכות הל' גביית חוב מהיתומים ד' אות ג': זָה נַעֲשֶׂה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עַל יְדֵי צְדִיקֵי הַדּוֹר הָאֲמִתִּיִּים שְׂמֵקֵי רַבִּים אֲנָשִׁים לְה' יִתְפָּרַח וּמְכַנְּסִים בָּהֶם הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה עַד שְׂמֵתוֹדִים וְדוּי דְּבָרִים לְפָנֵיהֶם, וְעַל יְדֵיהֶם נִמְשָׁה אֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא לְכָל יִשְׂרָאֵל עַד שֶׁיִּדְעוּ כָּלֶם אֶת ה' לְמִקְטָנָם וְעַד גְּדוּלָּם.

אחד מחויב היה להתוודות לפני הרבי, אולם וודאי שלהם היה וידוי דברים מסוג אחר!

(ר' נחמן: המנהג להתוודות לפני הרבי נהג רק בערב ראש השנה?) רק בערב ראש השנה!

(ר' נחמן: וכשאחד התקרב לרבי באמצע השנה הוא לא התוודה לפני הרבי? הרבי הרי אמר 'בכל עת שבא לצדיק'?) אתה מתכוון לכתוב בתורה ד' כך נהג הדבר, רק בערב ראש השנה!

וגם זה נהג רק עד שובו של הרבי מלמברג - לאחר שובו של הרבי מלמברג פסק המנהג של וידוי דברים בערב ראש השנה לא.

על כל פנים, כשהקדוש ברוך הוא עוזר, ועל האדם נמשך זכרון; הזכרון עליו דיברנו מקודם בא על ידי 'שמחה' לב. השמחה מביאה לידי זכרון, והעצבות מביאה לידי שכחה, על ידי עצבות מאבד האדם את זכרונו!

וכדי שאדם יוכל להשיח לבו לפני השם יתברך, ושיהיה לו שברון לב – זהו דבר התלוי בזכרון! אם יהיה לו זכרון, יוכל לבוא לידי שברון לב! וכאמור, הזכרון תלוי בשמחה!

נמצא, שעיקר התשובה – היא השמחה! אדם שלא שמח, אין לו לא זכרון ולא דיבורים, אין לו כלום!

לא עי' כוכבי אור - שיחות וסיפורים, אות נ"ו.

לב עי' ליקוטי מוהר"ן תו' נ"ד אות ו': פִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת נְגוּן וְשִׂמְחָה, יְכוּלִין לְזַכֵּר עֲצָמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא. ועי' ספר המידות ערך זכירה אות י"ד: עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת בָּא שִׂכְחָה.

(השואל: כאמור, לאחר שובו של הרבי מלמברג פסק המנהג של וידוי דברים בערב ראש השנה, אך האם הדבר נוהג גם על ציונו של הרבי?) על ציונו של הרבי אפשר להתוודות! על ציונו של הרבי הרי ביכולתי להתוודות 'שעות על גבי שעות'! אנחנו מדברים הרי מחיים חיותו של הרבי, כאשר לכל אחד הוקצבו רגעים ספורים ממש - כיצד הספיק זמן מועט כל כך להתוודות? הרי כל אחד היה צריך להתוודות בפירוט?! בדרך כלל, בכדי להתוודות, זקוק האדם ל'שעה שלימה', וכיצד הספיק זמן מועט כל כך? מה עוד שכל אחד היה מחויב להיכנס לרבי ולתוודות?! (אלא התירוץ כנ"ל שנמשך זכרון).

בתורות שגילה הרבי בראש השנה - כל אחד מהנוכחים מצא את עצמולג! כל אחד שערך וידוי דברים לפני הרבי בערב ראש השנה מצא את עצמו בתורה, עד כי נדמה היה לו, שהתורה שהרבי מגלה מכוונת אליו בפרטיותלד! כל אחד מצא בתורה מה שנצרך לו!

לג עי' תו' י"ג אות ג', וז"ל (בקיצור ליקו"מ): כָּל אֱלוֹ בְּנֵי אָדָם הַבָּאִים לַחֲכֵם הַדּוֹר, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ אֵיזָה רְצוֹן טוֹב, וְהַצְדִּיק מַעֲלָה כָּל אֱלוֹ הַרְצוֹנוֹת, וּבָזָה הוּא מְחַדֵּשׁ נַפְשׁוֹתֵיהֶם שֶׁל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלָיו, וְעַל־יְדִיזָה הוּא מְבִיא הַתְּגָלוֹת הַתּוֹרָה שְׁאוֹמֵר אֲזַי בְּפִנְיָהֶם, נִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֵלֶק בַּתּוֹרָה כְּפִי רְצוֹנוֹ. ועי' גם כע"ז בחיי מוהר"ן אות כ', ועוד.

לד עי' ליקוטי מוהר"ן תו' מ"ז תניינא: ... וְצָרִיף לָזֶה גִּיעָה גְדוּלָה וְאֲמָנוֹת יִתְרָה, שְׂיוּכָל לְשַׁקֵּל בְּפֶלֶס דְּבָרָיו, בְּאִפֵּן שְׁלֵא יִשְׁמַע כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִהַשּׁוֹמְעִין כִּי־אִם מֵהַשְּׁצָרִיף לוֹ, לֹא יוֹתֵר. וְאֶף־עַל־פִּי שְׁהַכֵּל שׁוֹמְעִין כָּל הַתּוֹרָה שְׁאוֹמֵר, עִם כָּל זֶה לֹא יִשְׁמַע כָּל אֶחָד רַק מֵהַשְּׁצָרִיף לְבַד... עַל־כֵּן צָרִיף הַחֲכָם הָאוֹמֵר תּוֹרָה, שְׂיִהְיֶה לוֹ אֲמָנוֹת הַנִּל, שְׁלֵא יִשְׁמַע שׁוֹם אֶחָד מִהַשּׁוֹמְעִין מֵהַשְּׂאִינֵנו לְפִי מַחוּ וְהַכְּנֵנו, שְׂאִינֵנו שְׂיִהְיֶה לוֹ כְּנִל.

(ר' נחמן: את ה'תיקונים' נתן הרבי במוצאי ראש השנה?) הפתקאות לה? ! (ר' נחמן: הרבי נתן לכל אחד 'פתקית' לפי מה שהתוודה?) כן! והרבי אף הזהיר את כל אחד ואחד שיזהר לקיים את הכתוב בפתקית!
 (ר' נחמן: זה לבד גם אורך זמן רב, לכתוב פתקיות לכולם.) על הרבי לא שואלים שאלות!

כי קרוב אליך הדבר מאד

הרבי לא נתן פתקיות קשות, התיקונים שהרבי נתן לאנשיו לא היו קשים, דברים קלים. הרבי הזהיר כל אחד ואחד שיראה לקיים את הכתוב בפתקית שנתן לו, וזאת, משום שהייתה כזאת התגברות נוראה של הבעל דבר שלא לקיים את התיקונים של הרבי, ממש נורא ואיום^{לו}.
 הרבי הרי דיבר לכל אחד לפי שורש נשמתו, התיקונים שהרבי נתן היו לכל אחד לפי שורש נשמתו, ולכן הזהיר מאד שיראו לקיים את הנכתב בפתקית!
 (ר' נחמן: כמדומני שיש סיפור מאחד שאמר לרבי: חשבתי שתתנו לי איזה תיקון -) כן, כמו שמסופר אצל נעמן ואלישע, "רחץ וטהר לי!"^{לו}.

^{לו} עי' חיי מוהר"ן אות תצ"א, ושיחות הר"ן אות קפ"ה.

^{לו} עי' שיחות הר"ן אות קפ"ה: ... וְכָל מֵה שְׁצִנָּה לַעֲשׂוֹת, אֶפְלוּ הָיָה נִרְאָה דְּבָר קַל וּפְשׁוּט מְאֹד, הָיָה כְּבֹד מְאֹד עַל הָאָדָם לַעֲשׂוֹת, וְהָיָה מְנַח עָלָיו כָּל מִינֵי כְּבֹדוֹת וְהָיוּ עָלָיו כְּמָה וְכְמָה מְנִיעוֹת אֵף עַל פִּי שֶׁהַדְּבָר הָיָה דְּבָר פְּשׁוּט, וְאֵלּוּ לֹא הָיָה מְצִנָּה רַבָּנוּ ז' לַלַּעֲשׂוֹת אוֹתוֹ הַדְּבָר, רַק הָאָדָם הָיָה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת זֹאת מֵעֲצָמוֹ הָיָה קַל עָלָיו מְאֹד לַעֲשׂוֹת, אֲבָל כְּשֶׁצִּנָּה רַבָּנוּ ז' לַלַּעֲשׂוֹתוֹ הָיָה כְּבֹד מְאֹד...

^{לו} עי' חיי מוהר"ן אות תצ"ב: פעם אחת נתן לאחד הצעטל, ואמר לו זה שקבל הצעטל לרבנו ז'ל, העולה על דעתנו לא היה פה, פי היינו סבורים שתצוו לנו להתענות הרבה ימים בשנה... השיב, הלא אלישע אמר לנעמן (מלכים ב ה) רחץ וטהר, ולא רצה להאמין שבדבר הקל הזה יהיה לו רפואה... פן אתם

האמת היא, שעצותיו של הרבי – אינן עצות קשות לקיום. מה הם כבר העצות? לקום בחצות, להתבודד בכל יום, אלו לא עצות קשות כל כך!
 כל אחד שעוסק במסחר, יהיה המסחר אשר יהיה - משחיר פניו עד מאד, הוא סובל סבל נוראי, יומם ולילה הוא עמל ומתייגע, הוא צריך לסלק חובותו, הוא לא יודע היכן הוא בעולם.

לעומת זאת, עצותיו של הרבי אינם קשות כלל וכלל! האדם שוהה בביתו, הוא קם בחצות הלילה, ומתבודד שעה בכל יום; בין אם יש לו איזה פינה כלשהי, או שהוא נכנס לאחד מבתי הכנסת, יושב על מקומו ומתבודד לפני השם יתברך, איזה קושי יש בעצות הללו?^ח

התירוץ הוא: מכיון שכל תיקונו של האדם תלוי בהם, מערים הבעל דבר כזה מין קושי, כאילו הייתה זו העבודה הקשה ביותר בעולם! הבעל דבר לא מסוגל לסבול זאת! כיצד יוכל לסבול זאת? כיצד?^ח

נְדָמָה לְכֶם שְׁצַרְיָכִין דְּוָקָא לֹמַר לְרִפּוּאֲתְכֶם דְּכָרִים כְּבָדִים, וְאִין אַתֶּם מְאָמִינִים שְׁפַדְכָּר קַל שְׂאֲנִי מְצֻנָה לְכֶם לְעִשׂוֹת יְהִיָּה לְכֶם רְפוּאָה שְׁלָמָה רְפוּאָת הַנְּפֶשׁ בְּאַמֶּת.

^ח ע"י חיי מוהר"ן אות תקנ"ח: שְׁמַעְנֵנו פַּעַם אַחַת מְשִׁיחֹתֵינוּ הַקְדוּשִׁים, שְׂאֲמַר בְּפִיו הַקְדוּשׁ, שְׁהַעֲבֹדָה הַגְּדוּלָה שְׁפַגְדוּלוֹת בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, קִלְהָ בְיֹתֵר לְעִשׂוֹת מַעֲסָק קִנְיָן שְׁמַטְרִיחִין עֲצָמֵן בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה וְעִסְקֵי הַעוֹלָם הַזֶּה. (הוּבָא בְּלִקוּטֵי הַלְכוֹת הַלְכוֹת תְּפִלַּת עֲרֵבִית הַלְכָה ד' אוֹת ז).

בספר המידות^{לט} אומר הרבי: "יש להקל אופן התשובה על החוטאים!".

מבין דבריו של הרבי מבינים, שאצל הרבי, ה'דיבורים שמדברים לפני השם יתברך', הם הם 'עיקר התשובה'! "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'!" עיקר התשובה הוא: לדבר דיבורים לפני השם יתברך – זהו עיקר התשובה!

ומה כל כך קשה בזה? לדבר דיבורים לפני השם יתברך! מה כל כך קשה בזה?! האדם בקושי התחיל לדבר, וכבר הוא בודק מה השעה... שהשעה תחלוף כבר... שהשעה תסתיים כבר!... הא, השעה כבר חלפה!...

מהיכן באה כזאת כבודות? רואים הרי במוחש שזהו 'מעשה בעל דבר'. כששני אנשים משוחחים זה עם זה, הם עומדים ומדברים ביניהם, יכולים לחלוף שעות על גבי שעות ולא נמאס להם לדבר, שלא לדבר על אחד שיש לו כושר דיבור, אחד שמספר מעשיות וסיפורים, חדשות למיניהם... יכולים לעמוד ולשמוע אותו ללא הפסקה והדבר לא ימאס כלל וכלל, אולם ברגע שבאים לדבר דיבורים לפני השם יתברך...

דווקא בגלל ש'גדול כח התשובה', והדיבורים הם הם שורש התשובה – דווקא בגלל זה יש כזה קושי לקיים עצה זו!

^{לט} עי' ספר המדות - ערך תשובה אות י"ט.

^מ עי' ליקוטי הלכות הל' קריאת שמע ה' אות י"ח: ...ש'אין אנו צ'ריכין רק ליקח ד'ברים ול'שוב אליו, כ'מו ש'פ'תוב (הושע יד), 'קחו עמכם ד'ברים ושובו אל ה''. וד'רשו ר'ב'ותינו ז'ל, איני מבקש מכם אלא ד'ברים... ומי ש'ידע כ'ל זאת כ'אמת כ'ודאי כ'קל ל'שוב ל'השם ו'תכ'רה מ'כל מ'קום ש'הוא א'פלו אם י'עבר ע'ליו מ'ה, כ'י ת'מיד יוכל ל'יקח ד'בורים מ'אתו ו'תכ'רה א'ם י'רצה.

ועי' הל' חדש ד' אות י': וז'ה, קחו עמכם ד'ברים ושובו אל ה'. 'עמכם' ד'יקא כ'מקום א'שר אתם ש'ם א'פלו כ'מקומות נ'מוכים ומג'שמים מ'אד, א'ף על פ'י כ'ן קחו עמכם ד'יקא ד'ברים, ועל י'די ז'ה ת'שובו אל ה', כ'י כ'ל ז'מו ש'יהיה עמכם ד'ברים כ'ודאי יש ל'כם ת'קנה ת'מיד ל'שוב אל ה'.

כל המוסיף גורע

הרבי הרי נענה פעם ואמר^{מא}: "דאס טעוועלע איז א מניעה צום ספר!" – הכריכה היא המונעת מלימוד בספר. הצורך לפתוח את הכריכה היא המניעה! אך צריך לשבור את המניעה ולפתוח את הספר!

צריך להרבות בתחנונים לפני השם יתברך, עניינו של הרבי הוא תמימות ופשיטות, ומאחר ואתה שוהה במחיצתו של הרבי, והרבי מצווה עליך 'עשה כך', אתה הרי לומד בחדר של הרבי^{מב} – עליך לשמוע בקולו!

מאחר וכל הוראותיו של הרבי מדודדות ושקולות, הרבי לא מצווה עליך דברים קשים, ואתה הרי הולך לחדר של הרבי, אתה תלמידו של הרבי, אתה 'חיידר אינגל' של הרבי – עליך לציית לרבי!

אולם כשסטים הצידה, מקיימים את דיבוריו של הצדיק בצורה עקומה, לא בדיוק כפי שציווה הוא, מוסיפים איזה 'קוועטש', איזה עקמומיות, אזי הדברים מאבדים את ה'חן'! זה כבר לא... הדברים מאבדים את ה'חן' המיוחד להם!

אולם כשהדברים נאמרים בדיוק כפי שהצדיק אמרם, ובצורה הזו מקיימים את העצות – הרי שהדברים מקבלים 'חן' מסוג אחר, 'אמת' מסוג אחר, והדברים אף פועלים ביותר על המקיימם! אולם אם באים ו'מייפים' את הדברים, הרי הם מאבדים את ה'חן'!

---

^{מא} עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא תו' ל"ו: תקף ש'נעשה ספר מן התורות הגבוהות והנפלאות מאד מאד, מאחר ש'נעשה מהם ספר, יש עליהם חפויים והסתרות, ש'נחפה ונסתר אורם הצח והנפלא. והדפין של פריכה הם מחפים וכו'.

^{מב} עי' עלים לתרופה - מכתבי מוהרנ"ת ש"י: וקאמת צריכין להתחיל ללמד עמה ועם פלנו מחדש 'קמין אלה' בקל תורה ותורה שגלה הוא זכרוננו לברכה.

על 'הרב בעל תניא' מסופר, ששכר מלמד, למדן גדול, שילמד עם נכדיו. ביום מן הימים עבר הרב בעל התניא על יד מקום לימודם, וראה כיצד המלמד לומד סוגיא, סוגיא קשה עד מאד. הוא ראה כיצד המלמד מתייגע להסביר לתלמידיו סוגיא קשה זו.

נכנס הבעל התניא, למד עם המלמד את הסוגיא הנלמדת ותכף אורו עיניו של המלמד: "אה, געשמאק, נפלא ביותר!", בהמשך, למדו שוב הבעל התניא והמלמד את הסוגיא, אך בפירוש שונה מהפעם הראשונה, כאשר בצורת לימודם בפעם השנייה, חזרה הסוגיא ונעשתה שוב קשה להבנה.

פנה הבעל התניא למלמד ושאל: "איזה הסבר טוב יותר – האחרון או הראשון?", ענה המלמד: "וודאי שההסבר הראשון היה טוב יותר!". אמר לו הבעל התניא: "פריער איז געוון שענער, איצטער איז אמת'ער!" – אמנם ההסבר הראשון היה יפה יותר, אך השני אמתי יותר^{מג}!

אמנם ההסבר הראשון היה 'יפה יותר', אולם ההסבר השני 'אמיתי יותר'! אמנם ההסבר השני דחוק מאד, אך הוא האמיתי יותר! יש לפעמים שבאים ומייפים את הדברים, אז נכון שהדברים נעשו יפים יותר, אך נגרעו מאמיתותם^{מד}!

'אל תשנה' !!! זוהי העצה ! זוהי העצה !

^{מג} עי' קונטרס "טעם זקנים" ה' - חשוון תשל"ז.

^{מד} עי' ליקוטי מוהר"ן תו' נ"ד אות ו': ... וְזוּה הַפֶּחַח הַמְדַמָּה, הוּא מְבַקֵּשׁ תְּמִיד כְּלִי לְשִׁפּוֹן שָׁם, וְעַל־כֵּן הוּא מִחֲזִיר תְּמִיד לְשָׂרוֹת עַל־פִּי שׁוֹנֵה הַלְּכוֹת, וְעַל־כֵּן אִם הֵם מְחַדְּשִׁים דְּבַר בְּתוֹרָה, הוּא חַדוּשׁ נָאָה וּמְתַקַּבֵּל (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵז גְּלִיה). כִּי הוּא כָּא מְפַח הַמְדַמָּה, שֶׁהוּא מְדַמָּה מְלִתָּא לְמְלִתָּא, אִהּ שְׁהֲרַע שָׁבוּ הוּא יוֹתֵר מִהַטּוֹב. וְעַי גַּם תו' כ"ח אות א' מענין האלפי"ן נפולין, ובתו' רע"ט מענין התורות "שהם רחבים מלמטה וקצרים מלמעלה".

צריך להרבות בבקשה מהשם יתברך: שנזכה לקבל את דברי הרבי כמות שהם! שלא יהיה לנו שום רצון לשנות ולעקם. צריך להרבות ולבקש מהשם יתברך, שנקבל את דברי הרבי ללא שום 'שדרוגים'!

אל תנסה 'לייפות'!!! אל תנסה לעשות 'טוב יותר'!!! בדיוק כפי שיצאו מפיו הקדוש – כך עלינו לקבל את העצות! איי, קשה לך לקיימם? אף על פי כן אתה קיים את עצותיו של הרבי כפי שהם! רק באופן זה העצות מסוגלות, רק אז יוציאו העצות את סגולותיהם הנפלאות הטמונות בהם^{מה}!

---

^{מה} עי' ליקוטי מוהר"ן תו' קכ"ג: העקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר פי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות ח'ו מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל 'אפלו אומר לה על ימין שמאל' וכו'. ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו פאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור.